

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panegyricvs, Die Natali Academiae Theodorianae
Paderbornensis, Reuerendissimo, atq[ue] Illustrissimo
Principi, ac Domino, Theodoro, Episcopo Ecclesiae
Paderbornensis, S. R. I. Principi, Fvndatori Eivs ...**

Horrion, Johann

Paderbornæ, 1616

Capvt II. Illustrissimum Principem in fundandâ Academia suae & maiorum
indoli respo[n]dere voluisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14243

Illustrissimum Principem, in fundanda Academia, suæ, & maiorum præclaræ indoli respondere voluisse.

A licet arduum, & fortasse temerarium videatur Principum, qui, vt fastigio, ita quadam mentis altitudine DEO sunt ceteris mortalibus propiores, consilia perscrutari velle, & exponere, tamē, quemadmodum ex ijs, quæ in rebus creatis cernimus, non nihil interdum de proposito diuinæ mentis assequimur: ita in ijs quæ publicæ commoditatis amore abs te, Princeps Sapientissime, adhuc facta sunt, extant nonnulla vestigia, in quibus tua salutaria consilia, quasi descripta legimus. Quid, quod in ipsa quoque tua indole, natalibus, genere est quiddam, quo facile, vt ad alia præclare gerenda, tum ad meditandam Academiam exstimulatum esse cognoscimus. Quanquam enim, vt est quisq; maximè generosus animus, ita genus, & proauos, & quæ, vt canit ingeniosus Poeta, non fecimus ipsi, minimè ad se pertinere ducit; tamen, postquam semel est animus virtutis amore inflammatus, hunc è clâro genere fructum capit, quod eorum facta intuens, à quibus est progenitus, ne degener videatur, elaborat. Atque hunc stimulum legimus in diuinis quoque litteris admoueri: Sic enim D. Paulus Timotheum suum alloquitur: Recordationem accipiens eius fidei, quæ est in te non ficta, quæ & habitauit primum in auia tua Loide, & matre tua Eunice, certus sum autem quod

[1. Tim.
1. v. 5.]

quòd & in te. Propter quam caussam admoneo te vt re-
 fuscites gratiam DEI, quæ est in te. Hoc præceptum ab A-
 postolo datum Episcopo minimè tibi, Princeps optime,
 prætereundum putasti. Videbas enim in nobilissima tua
 Fürstenbergiorum familia tot seculis integerrimam fidem
 Catholicam, non sine insigni aliarum virtutum comitatu,
 vt verbo Apostoli vtar, habitasse. Numerabas in ijs com-
 plures, qui non vulgarem eruditionem, rerumq; vsum sibi
 pepererant: multos, qui in altiore dignitatis gradu positi,
 Remp. consilijs, & opera sustentarant: in plerisque omnib⁹
 eximia quædam in DEVM pietas, facilitas, atq; omnibus in
 rebus modestia, & publicorum commodorum amor. Nã,
 vt alios præteream, quanta grauitate, & sapientia fuisse ac-
 cepimus ab auum tuum VVennemarum Fürstenbergium?
 quanta vitæ sanctimonia eius coniugem Cordulam à Gal-
 len? De qua illud accepimus, solitam tanto CHRISTI pro
 nobis dira passi amore exardescere ac vicissim optare ali-
 quid eius causa molestiarum exorbere, vt linteorum omni
 mollitie deposita, lanceo duntaxat vestitu, nudisque pedib.
 sacellum crebro adiret eo interuallo ab auita domo disti-
 tum, quantum inter locum, vbi CHRISTVS damnatus est,
 & Caluarix collem interest. Quam rem scio leuem ijs ho-
 minibus visum iri, qui totum hoc maiorum nostrorum, vt
 nos sentimus, religionis, ac pietatis, vt ipsi dicere solent,
 simplicitatis, & superstitionis genus iudicatiui habent.
 Verùm non poenitet me laudare in nobili femina, quod
 in Alipio, qui deinde fuit Episcopus prædicandum sibi
 putauit Augustinus, velut fortissimo, inquit, domito
 re corporis, vsque ad Italicum solum glaciale
 nudo pede obterendum, insolito ausu. At hoc do-
 mandi corporis more musæum hoc Euangelium fundi-
 tus caret. Quo libentius hæc talia commemoro, Princeps
 Illustrissi-

[Lib 9.
 conf cap.
 6.]

Illustrissime, vt omnes intelligant, solidam illam, virilem, antiquam, Catholicā religionem à maiorib. tuis cultā esse. Hanc veluti carissimam hereditatem adierunt, posterisque reliquerunt, auus tuus Fridericus Satrapa VVerlensis, Electoris Coloniensis Consiliarius, & Pater item Fridericus Satrapa Bilsteinensis, cuius integritas, doctrina, prudentia, dicendi vis cum in patriæ negotijs, tum in publicis Imperij conuentibus sæpenumero cognita est. Hanc vnā cum lacte ipse suxisti à lectissima, & antiquæ innocentie amantissima femina Anna VWestphael, quam omnibus semper pietatis officijs coluisti. Non est ab his diuellendus Ioannes Fürstenbergius magnus patruus tuus, qui DEO mancipatus in nobili Cœnobio Sigeburgensi, quod D. Anno Coloniensis, accitis è Fructuaria Italia viris sanctitate præstantibus, quondam fundauerat, breuē ad eas virtutes, quas domestica disciplina combiberat, sanctiora illa instituta adiungens, tantum profecit, vt sacer ille cœtus dignum eum iudicaret, cui se & cœnobium regendum traderent. Quod munus ita sustinuit, vt Instaurator dici possit, cum veteris illius discipline, tum tectorum, atq; fundorum. itaq; clarissima est apud illos eius nominis memoria & præclaris parta virtutum exemplis, & opibus, quas assidua rei communis cura, ac parsimonia collectas haud modicas successori reliquit. Iam verò flagitium sit, si ex hac ipsa inclyta stirpe, Guilielmum Fürstenbergium prætereā, Ordinis Equitum Teutonicorum Sanctæ Mariæ in Liuonia Magistrū, in quo Principatu Henrico à Galen successit. Huic duæ res dissimillimæ egregiam demonstrandæ virtutis suæ facultatem dedere, Principatus, & Aduersa fortuna. Nam cum florenti ætate sacram illam militiam administrandam accepisset, in multiplici reip. perturbatione, consilijs, atque armis integritatem Catholicæ religionis, dignitatemque ordinis

ordinis sartam tectam conseruauit. Quod eo fuit difficil-
 ius, quòd cum frequentibus proelijs lacefferetur à Moschis,
 interea neque vicinorum dynastarum dissidia, neque ori-
 entes iam tum pestifere secte, res eius esse quietas sinebant.
 Vbi verò iam ingrauescente ætate, post tantam iactatio-
 nem, portum sibi quasi quendam prouidit, & designato si-
 bi successore, in munitam in primis arcem Vellinum se
 contulit, vt, quod supererat ætatis in honesto otio conte-
 reret, ibi verò maius, quàm in medio mari, naufragium in-
 uenit. Nam anno M. D. LX. cum Moschi magnis copijs
 in Harriam, & Lettoniam se effudissent, tandem casu Teu-
 tonicorum equitum exercitu, Vellinum oppidum, quate-
 factis vi tormentorum muris, & ignibus in tecta coniectis,
 ceperunt. Arcem verò ipsam, in qua Princeps versabatur,
 consclerati milites, qui in præsidio erant, pacti corporum
 suorum, & omnium, quæ efferre possent, incolumitatem,
 nefariè prodiderunt. Quid plura? direptis, quæ in arce
 erant, Principis opibus, ipsum frustra quiritatem, & fidem
 eorum appellantem Moschis dedunt. Neque tamen perfid-
 is sua præda diu frui licuit. Nam Moschi re cognita spo-
 liatos omnibus quæ rapuerant, inanes dimiserunt. Prin-
 cept ipse captiuus ductus in Moschouiam, illustre barbaris
 patientiæ, & pietatis exemplum fuit. Cum enim templo
 careret, in quo Romano ritu sacra fierent, velut quondam
 Abraham, sub quercu Mambre, sic optimus senex stans [Gen. 18.]
 temporibus, sub quadam arbore, DEVM colebat. Felicior
 omninò, qui conseruata maiorum religione in exilio, &
 custodia diem suum obiit, ijs, qui, illa repudiata, fumosos
 titulos, & fluxas opes sibi pepererunt. Etenim Guilielmus
 noster, q̄ de Theodosio Magno scripsit olim D. Augustin⁹:
Ecclesiæ se membrum esse, magis quàm in terris [Aug. S.
 de ciuit.
 Dei c. 26.]
 regnare gaudebat. Neque aliter, atque ille affecta est

P

cætera

cætera Fürstenbergiorum familia, quæ ad hunc vsque diem in tanta religionum licentia, suæ illi quam ab optimis maioribus accepit, adhuc præclarè constitit. quod nostra tempestate tam paucis familijs elogium video tribui posse, vt perinde sint raræ, atq; fluuij qui inuecti in mare dulces, inter falsas, aquas perpetuò retinent. Atque hæc familiæ tuæ laudes Princeps Illustrissime, hæc paullo magis eam exornant, quam illæ ab eius vetustate, primaque origine decerpæ. Non enim desunt, qui & antiquarum tabularum auctoritate, & è gentilitiorum insignium forma, & natalis loci situ demonstrare se posse confidunt, Fürstenbergiam domum è verustissima, clarissimaque Comitum Oldenburgensium stirpe gentis ducere. Sed nimirum antiquius tibi semper fuit illustria maiorum tuorum exempla virtutum æmulari, quam obscuras, & tot sæculis à nostra memoria semotas generis tui origines excutere, & perscrutari. Hoc certè Catholicæ religionis studium, quo inflammatus cum alia permulta gessisti digna immortalis laude, tum hoc gymnasium condidisti, pia illorum, atque attentæ educatio, ac disciplina tibi primum inseruit. Exornasti deinde, atq; auxisti, quod à parentib. acceperas, cum profectus es Coloniam Agrippinæ, cui Vrbi Stanislaus Hofius doctissimus Cardinalis, nō dubitat acceptum ferre, quicquid in prouincijs circa Rhenum superest integræ, puræque de religione doctrinæ. Ibi minimè contaminatæ, vel ambiguar fidei magistris vsus, eorum studiorum fundamenta secisti, quorum fructum facile vel ex hac tua, affecta iam ætate prompta, & locuplete omnis eruditionis memoria, quæ nemo non obstupescit, æstimamus. Cæterum iam tum illa bonarum tractatione litterarum, inducebas animum, plurimum conducere, ad redintegrandum quicquid in religione labefactum est, iuuentutem ab ijs duntaxat magistris libera

[Hofius
in epist.
ad Senat.
Colon.]

liberalibus artibus infici, qui nihil alienum à maiorum pietate sentirent. Quo in studio eruditionem cum religionis integritate copulandi tecum faciebant germani tui Fredericus eximia grauitate, & prudentia vir, Canonicus Moguntinus, & qui etiamnum viuit, Caspar Fürstenbergius duorum Electorum Moguntini, & Coloniensis Confiliarius, supremus Westphaliae Satrapa, jam pridem in omnibus Imperij conuentibus magna cum dignitate, & publico commodo versatus. Neque hæc solum magnorum operum adiumenta domo ad Remp. attulisti, sed præterea, cum plerique omnes claris orti natalibus, immodicis in vestitu, ædium, familiae splendorem jacturis ornare se sperent fortunam suam, ita à maioribus Fürstenbergij sunt edocti, atque assuefacti, vt sciant dignitatem generis crebris, & illustribus virtutum documentis, non rerum inanium apparatu, luxuq; retineri. Hinc illa tua, Princeps optime, in hoc quoq; fastigio in victu cultuque frugalitas: domus expers strepitus, atque turbarum: latus caritate magis tuorum, quam armis septum: deniq; sumptus in priuatum modici, in publicum profusi. Cui enim nullæ sunt insanæ cupiditates, quæ neque exhaustis Reip. vectigalibus expleri possint, ei necesse est opes ad iuuandam, ornandamque Remp. superesse. Merito igitur, Princeps Illustrissime Academia nostra, non tibi modo, sed inclytæ quoque domui Fürstbergiæ ingentes gratias agit, quod te sustulerit, talisq; formarit, cui propter conceptum à teneris veræ religionis, omnisq; præclaræ disciplinæ amorem, quando ad dignum tuis meritis locum peruenires, cupido fundandæ Academiæ facile posset incidere, neque, propter insignem in omni vita temperantiam, rerumque omnium modum facultas perficiendi deesset.

CAPVT